

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
ELBOSSTEM

ŠTVRŤROČNÝ KOMENTÁR K POLITIKE OBOZRETNOSTI NA MAKROÚROVNI

APRÍL 2019

ZHRNUTIE ROZHODNUTIA BANKOVEJ RADY NBS O VÝŠKE PROTICYKLICKÉHO KAPITÁLOVÉHO VANKÚŠA

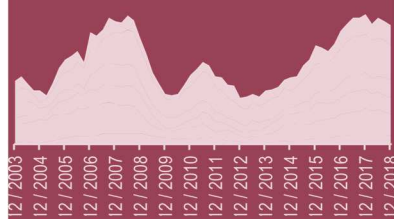
Výška vankúša sa nemení

- Na trhu úverov pokračovala kumulácia rizík, aj keď tempo bolo pomalšie
- Indikátory vývoja úverového a finančného cyklu mierne poklesli, ostali však blízko historického maxima
- Faktory stimulujúce rast úverového dopytu (prehrievanie ekonomiky a nízke úrokové sadzby) ostávajú prítomné, tlmiačo pôsobí sprísňujúca sa makroprudenciálna politika a postupná saturácia na trhu s úvermi domácnostiam

Aktuálna a budúca výška vankúša

- Výška vankúša do 31. júla 2019: **1,25 %**
- Výška vankúša od 1. augusta 2019: **1,50 %**

Vývoj finančného cyklu

- Pretrvávajúce silnej expanzívnej fázy finančného cyklu
- Cyklické riziko bolo vysoké vo všetkých oblastiach:
 - Dynamický rast úverov
 - Rastúca zadlženosť domácností
 - Pokračujúci rast cien bytov
 - Zvyšujúci sa rizikový apetít dlžníkov aj veriteľov
 - Prehrievanie trhu práce

Výhľad rozhodnutia v nasledujúcom štvrtroku

- Rozhodujúci bude vývoj cyklických rizík v oblasti úverov, cien nehnuteľností a makroekonomických nerovnováh
- V prípade, že doteraz naakumulované riziká zostanú na vysokej úrovni, Banková rada NBS môže zvážiť zvýšenie miery proticyklického kapitálového vankúša

Obsah

Obsah	3
Úvod	4
1 Hodnotenie situácie Národnou bankou Slovenska	5
2 Rozhodnutia v oblasti politiky obozretnosti na makroúrovni	7
3 Ciele politiky obozretnosti na makroúrovni	11
Príloha A	12

Úvod

Podmienkou pre zdravé fungovanie ekonomiky a udržateľný ekonomický rast je prítomnosť zdravého finančného systému. Finančný sektor plní niektoré základné vitálne funkcie v ekonomike (financovanie ekonomiky, možnosť sporenia a investovania, platobný styk a pod.). Základným predpokladom fungovania zdravého finančného systému je **stabilita finančného systému**, teda stav, keď je finančný sektor dostatočne odolný voči prípadným šokom a rizikám, ktoré by za istých okolností mohli narušiť jeho fungovanie, a tým negatívne zasiahnuť ekonomiku. Makroprudenciálna politika prostredníctvom využívania rôznych nástrojov prispieva k finančnej stabilite, najmä zvyšovaním odolnosti finančného systému a zmiernením kumulácie systémových rizík. Za účelom plnenia tohto cieľa makroprudenciálna politika identifikuje, monitoruje, posudzuje a zmiernuje systémové riziká pre finančný systém.

Cieľom Štvrtročného komentára k politike obozretnosti na makroúrovni je monitorovať aktuálny vývoj na finančnom trhu s osobitným dôrazom na úverový trh **a vyhodnocovať vývoj systémových rizík** spojených s týmto vývojom. Komentár prináša analytické hodnotenie situácie a vývoja na finančnom trhu v štruktúre tzv. strednodobých cieľov stanovených v súlade s odporúčaním ESRB (*ESRB/2013/1*). Kvantitatívne a kvalitatívne hodnotenie v predložennom komentári zohľadňuje informácie dostupné k štvrtému štvrťroku 2018. Štvrtročný komentár je zároveň analytickým podkladom pre pravidelné štvrtročné rozhodnutia Bankovej rady Národnej banky Slovenska o výške proticyklického kapitálového vankúša. Zároveň analytické hodnotenie môže byť podkladom pre aktivovanie alebo zmenu iných nástrojov makroprudenciálnej politiky. Dokument je po formálnej stránke rozdelený na tri časti: i) stručná analýza s hodnotením najvýznamnejších zmien z hľadiska systémového rizika v aktuálnom štvrťroku, ii) súčasné nastavenie a zmeny nástrojov makroprudenciálnej politiky vrátane aktuálneho rozhodnutia o výške proticyklického kapitálového vankúša a iii) tabuľka sledovaných cieľov politiky obozretnosti na makroúrovni.

1 Hodnotenie vývoja v štvrtom štvrťroku 2018

V štvrtom štvrťroku 2018 pokračoval vývoj na finančnom trhu vo svojej expanzívnej fáze, aj keď miera pribúdania cyklických rizík sa postupne zmiernuje. Dynamika medziročného rastu úverov poskytnutých súkromnému sektoru¹ sa aj v štvrtom štvrťroku 2018 zmiernila (8,5 % oproti 8,7 % v treťom štvrťroku), absolútne medziročné prírastky úverov však ostali počas roka stabilné, keď oscilovali okolo úrovne 4,3 mld. €. Úvery poskytnuté domácnostiam si vo štvrtom štvrťroku 2018 zachovali dvojcifernú dynamiku, keď medziročne vzrástli o 10,3 %, tempo ich rastu sa však v priebehu uplynulého roka postupne zmiernovalo (11 % v treťom štvrťroku 2018). Po roku a pol postupného zmiernovania dynamik rastu sa stabilizoval vývoj úverov podnikovému sektoru, ktoré ku koncu roka 2018 medziročne vzrástli o 5,1 % (4,7 % v treťom štvrťroku 2018). Napriek uvedeným vývojovým trendom bol rast úverov slovenskému súkromnému sektoru v štvrtom štvrťroku 2018 najrýchlejší spomedzi všetkých krajín EÚ, kde úvery v tomto období v priemere vzrástli o 2,3 %, pričom v krajinách strednej a východnej Európy dosiahli dynamiku 5,4 %.

Faktory stimulujúce rast dopytu po úveroch ostávajú v ekonomike aj naďalej prítomné. Pokračujúci priaznivý makroekonomický vývoj a postupne sa prehrievajúca ekonomika, zvlášť na pracovnom trhu, aktuálne významnou mierou prispievajú k rastu dopytu po nových úveroch. Dopyt po úveroch podporujú aj pretrvávajúce nízke úrovne úrokových sadziieb a silná konkurencia na úverovom trhu. Na druhej strane, dynamiku úverov spomaľovala kombinácia sprísnenej makroprudenciálnej politiky a postupného nasycovania úverového trhu pri domácnostiach. Zároveň pri úveroch domácnostiam už nebol prítomný efekt „predzásobenia sa“ úvermi zo strany domácností, ktoré v dôsledku sprísnenia úverových podmienok od júla 2018 urýchlili svoje rozhodnutia o úvere, čo následne ovplyvnilo ich čerpanie vo zvýšenej miere v druhom a treťom štvrťroku 2018.

Zadlženosť zaznamenala v závere uplynulého roka v rámci jednotlivých segmentov súkromného sektora divergentný vývoj. Zadlženosť domácností pokračovala v jej dlhodobom trende, pričom naďalej rástla (o 0,3 p. b. na 42,2 % HDP v štvrtom štvrťroku 2018). Dlh podnikového sektora sa v pomere k HDP znížil (o 0,7 p. b. na 53,3 % HDP v štvrtom štvrťroku 2018), keďže úvery podnikového sektora rástli nižším tempom ako bol rast ekonomiky. Napriek uvedenému vývoju zadlženosti podnikov v závere roka patrilo Slovensko aj v roku 2018² k piatim najrýchlejšie sa zadlžujúcim krajinám v rámci EÚ. Kým väčšina krajín EÚ v priebehu roka 2018 znižovala svoj dlh v pomere k HDP, Slovensko patrilo k ôsmim krajinám EÚ, ktorým zadlženosť v pomere k HDP rástla.

Pokračujúcu tvorbu rizík spojených s expanzívnou fázou finančného cyklu, aj keď s nižšou intenzitou v porovnaní s predchádzajúcimi štvrťrokmi, indikuje aj vývoj kompozitného ukazovateľa finančného cyklu - **Proticyklický smerovník**. Hoci jeho hodnota poklesla už druhý štvrťrok po sebe, aj naďalej sa nachádza blízko svojich historických maxím. Na tejto úrovni ho drží najmä silný makroekonomický vývoj, úroveň zadlženosti, nízka úroveň nákladov kreditného rizika a vývoj na trhu s bývaním. Aktuálne v smere poklesu pôsobí zmiernovanie dynamiky na úverovom trhu, vývoj zadlženosti podnikového sektora a zhoršenie ekonomického sentimentu v závere roka. V smere zvýšenia Proticyklického smerovníka pôsobí aktuálne nízka úroveň strát z kreditného rizika. Referenčná hodnota tohto

¹ Úvery poskytnuté domácimi bankami sektoru domácností (S14 a S15) a sektoru nefinančných podnikov (S 11) v tuzemsku, zdroj: hlásenia bánk, V (NBS) 33 - 12.

² Údaj za tri štvrťroky 2018.

ukazovateľa poukazovala na konci roka 2018 na úroveň proticyklického kapitálového vankúša vo výške 2 %.

Bankovému sektoru sa napriek prostrediu klesajúcich úrokových marží podarilo v uplynulom roku mierne zvýšiť zisk (6,9 % medziročný rast), keď ku koncu roka dosiahli zisk takmer všetky banky. Tlak na úrokové marže vyvolaný pretrvávajúcimi nízkymi úrovňami úrokových mier sa banky snažia dlhodobo kompenzovať zvýšeným poskytovaním úverov. Hoci táto stratégia pomáha bankám udržiavať zisk, zvyšuje sa tak citlivosť bankového sektora voči rizikám cyklického charakteru. Zároveň pri dosahovaní zisku ťažia aktuálne banky z výrazne nízkej úrovne nákladov na kreditné riziko v posledných rokoch. V prípade, že by sa miera nákladovosti zvýšila na úroveň z rokov 2013 - 2016, čistý zisk bankového sektora by oproti aktuálnym úrovniam klesol o 30 %. Voči tomuto riziku je zvlášť citlivá skupina malých a stredne veľkých bánk, kde by tento dopad mohol byť aj viac ako dvojnásobný. Zároveň počas roka 2018 dochádzalo **k miernemu poklesu primeranosti vlastných zdrojov bankového sektora** na 18,2 % úroveň (v porovnaní s 18,6 % na konci roka 2017). Z hľadiska medzinárodného porovnania sa kapitálová primeranosť slovenského bankového sektora nachádza už pod mediánom krajín EÚ.

V štvrtom štvrtroku pokračovalo prehlbovanie rizika likvidity. Rastová fáza finančného cyklu sa prejavuje aj vo zvyšovaní rizika likvidity. V dôsledku rýchleho rastu dlhodobých úverov dosiahol časový nesúlad medzi aktívami a pasívami do jedného roka nové historické maximum, pričom likvidné aktíva slúžiace na krytie tejto medzery pokračovali v poklese. Systémové riziko likvidity sa kumulovalo aj v oblasti stabilného financovania, keď sa podiel úverov ku vkladom pohyboval na historických maximum.

Aktuálne riziká na finančnom trhu sú spojené predovšetkým s expanzívnou fázou finančného cyklu. Hoci rast ekonomiky tak na Slovensku, ako aj v Európe sa v závere roka pribrazil, ekonomika Slovenska už aktuálne produkuje nad svojím potenciálom, pričom je **predpoklad pokračovania jej prehrievania.** V tomto prostredí sa výraznejšie kumulujú riziká, ktoré sa materializujú v prípade otočenia cyklu. To by mohlo nastať napríklad v dôsledku **výraznejšieho spomalenia svetového dopytu.** Riziko **tvrdého brexitu** sa s odložením termínu odchodu Spojeného kráľovstva z európskeho spoločenstva a pokračovaním rokovaní na istý čas zmiernilo. Aj naďalej však ostávajú prítomné **riziká geopolitického charakteru,** ktoré by mohli negatívne ovplyvniť svetový dopyt, ako aj **eskalovanie protekcionistických politík** vo svetovom obchode.

2 Rozhodnutia v oblasti politiky obozretnosti na makroúrovni

2.1 Aktuálne rozhodnutie NBS k príslušnému štvrťroku

Banková rada NBS sa na svojom zasadnutí dňa 30. 4. 2019 rozhodla ponechať mieru proticyklického kapitálového vankúša na úrovni 1,5 % s pôvodnou účinnosťou od 1. 8. 2019. Pri rozhodovaní o miere proticyklického kapitálového vankúša Banková rada NBS zvažila aj pozíciu Európskej centrálnej banky v súlade s článkom 5 nariadenia SSM³.

Obmedzenia ukazovateľov založených na báze úverovej medzery (credit gap)

Národná banka Slovenska už od roku 2014, kedy začala stanovovať úroveň proticyklického kapitálového vankúša (CCyB), identifikovala a komunikovala nedostatky reguláciou odporúčaného indikátora úverového cyklu (Basel gap) a jeho nevhodnosť pre účely rozhodovania o výške CCyB pre slovenské expozície. Z tohto dôvodu NBS zostrojila a pre účely rozhodovania používala alternatívny ukazovateľ **Domestic credit-to-GDP_{trend} gap**, pričom si zároveň bola vedomá **technických obmedzení a limitov používania tohto indikátora**. Aktuálne, v čase pretrvávajúcej expanzie finančného cyklu, sa čoraz výraznejšie začínajú prejavovať limity indikátorov založených na báze merania úverovej medzery, kde v dôsledku pretrvávajúcej expanzívnej fázy finančného cyklu, dynamický rast úverov vedie vplyvom technických vlastností používanej metódy odhadu trendu (HP filtra) k postupnému nadhodnocovaniu ich dlhodobého trendu. V dôsledku toho majú **referenčné ukazovatele indikátorov** založených na báze úverovej medzery v týchto fázach finančného cyklu tendenciu indikovať **podhodnotené úrovne CCyB**. Tento jav však nemá ekonomickú interpretáciu, ide skôr o metodické obmedzenie používaného ukazovateľa. Z uvedených dôvodov sa NBS rozhodla pri rozhodnutiach o úrovni CCyB viac zamerať pozornosť na širšie faktory a indikátory komplexnejšie mapujúce vývoj finančného cyklu (proticyklický smerovník). **Ukazovateľ Domestic credit-to-GDP_{trend} gap a vývoj jeho referenčnej hodnoty tak už nebudú v rámci Štvrtročných komentárov komentované v texte, ich hodnoty však budú aj naďalej uvádzané v rámci prílohy komentárov.**

2.2 Aktuálne platné nastavenie nástrojov zo strany NBS

Proticyklický kapitálový vankúš

Na základe rozhodnutia NBS č. 8/2017 z 10. 7. 2017 nadobudla od 1. 8. 2018 účinnosť miera proticyklického kapitálového vankúša na úrovni 1,25 %⁴.

Tabuľka 1 Hodnoty proticyklického kapitálového vankúša pre slovenské expozície

Obdobie účinnosti	Miera
1. 8. 2018 – 31. 7. 2019	1,25 %
1. 8. 2019 –	1,50 %

Zdroj: NBS.

³ Nariadenie Rady (EÚ) č. 1024/2013 z 15. októbra 2013, ktorým sa Európska centrálna banka poveruje osobitnými úlohami, pokiaľ ide o politiky týkajúce sa prudenciálneho dohľadu nad úverovými inštitúciami, ďalej len „nariadenie SSM“.

⁴ http://www.nbs.sk/_img/Documents/_Legislativa/_Vestnik/ROZ-8-2017.pdf

Prehľad aktuálneho nastavenia mier proticyklického kapitálového vankúša v iných krajinách a výhľad ich vývoja v nasledujúcich štvrtrokoch zobrazuje **Tabuľka 5** v prílohe.

Vankúš pre významné banky

V súlade s rozhodnutiami NBS č. 5/2017 a 6/2017 z 30. 5. 2017 majú identifikované lokálne systémovo významné banky od 1. 1. 2018 povinnosť udržiavať vankúš pre O-SII a vankúš na krytie systémového rizika, ktorý bol stanovený na celkovej úrovni 1 % až 2 % rizikových expozícií. Na základe rozhodnutí NBS č. 4/2018 a 5/2018 z 29. 5. 2018⁵ sa celková úroveň týchto kapitálových vankúšov od 1. 1. 2019 nemení⁶.

Tabuľka 2 Prehľad úrovni vankúša pre O-SII a vankúša na krytie systémového rizika pre jednotlivé banky

	Vankúš pre O-SII platný od 1. 1. 2018	Vankúš na krytie systémového rizika platný od 1. 1. 2018
Československá obchodná banka, a.s.	1,00 %	-
Poštová banka, a.s.	1,00 %	-
Slovenská sporiteľňa, a.s.	1,00 %	1,00 %
Tatra banka, a.s.	0,50 %	1,00 %
Všeobecná úverová banka, a.s.	1,00 %	1,00 %

Zdroj: NBS.

Podmienky poskytovania retailových úverov

Dňa 29. 5. 2018 Banková rada NBS schválila novely opatrení NBS o spotrebiteľských úveroch a o úveroch na bývanie. V prvom rade sa tým sprísnila pravidlá na pomer úveru a jeho zabezpečenia (tzv. LTV). Vylúčili sa úvery s LTV nad 90 % a zároveň sa znížil podiel úverov s LTV nad 80 %. V druhom rade bol zavedený nový limit na pomer celkovej zadlženosti k príjmu spotrebiteľa (tzv. DTI) na úrovni 8. Z tohto limitu je umožnená všeobecná výnimka, ktorá sa bude postupne sprísňovať. Novely nadobudli účinnosť 1. 7. 2018. V súlade s týmito novelami sa od 1. 1. 2019 znížil maximálny podiel nových úverov na bývanie s LTV nad 80 % na 25 % a maximálny podiel nových úverov s DTI nad 8 na 10 % celkového objemu nových úverov. **Aktuálne dochádza pri retailových úveroch k postupnému sprísňovaniu podmienok podľa schváleného harmonogramu.**

⁵ https://www.nbs.sk/_img/Documents/_Legislativa/_Vestnik/ROZ-4-2018.pdf a

https://www.nbs.sk/_img/Documents/_Legislativa/_Vestnik/ROZ-5-2018.pdf

⁶ Najbližšie rozhodnutie o výške vankúša pre O-SII a vankúša na krytie systémového rizika prijme NBS v máji 2019.

Tabuľka 3 Limity na podmienky poskytovania úverov

Ukazovateľ	Výpočet	Parameter	Limit
Ukazovateľ schopnosti spotrebiteľa splácať úver	$\frac{\text{splátky všetkých fin. záväzkov}^{1)}}{\text{čisté príjmy} - \text{život. minimum}}$	Max. hodnota ukazovateľa	80 % ²⁾
Ukazovateľ zabezpečenia úveru (loan-to-value, LTV) ³⁾	$\frac{\text{výška zadĺženia}}{\text{hodnota zabezpečenia}}$	Max. LTV	90 %
		Max. podiel nových úverov s LTV > 80 %	1. polrok 2019: 25 % Od 1. 7. 2019: 20 %
Ukazovateľ celkovej zadĺženosti k príjmu (debt-to-income, DTI)	$\frac{\text{celková zadĺženosť}}{\text{ročný čistý príjem}}$	Max. podiel nových úverov s DTI > 8	1. polrok 2019: 10 % Od 1. 7. 2019: 5 % + 5 % ⁴⁾
Maximálna lehota splatnosti		Zabezp. nehnuteľ. alebo poskyt. stav. sporiteľňami	30 rokov ⁵⁾
		Ostatné	8 rokov

Zdroj: NBS.

Poznámky: Jednotlivé limity sa overujú len v čase, keď je poskytnutý nový úver, alebo keď dochádza k výraznému navýšeniu existujúceho úveru. Povinnosť uplatňovať jednotlivé opatrenia sa nevzťahuje na úvery, ktorými sa refinancujú iné úvery, pokiaľ nedochádza k navýšeniu istiny o viac ako 2000 € alebo 5 % (podľa toho, ktorá z týchto hodnôt je menšia).

¹⁾ Započítava sa výška splátok úverov pri zohľadnení nárastu úrokových sadzieb.

²⁾ Výnimky, pri ktorých je limit na ukazovateľ schopnosti splácať vo výške 100 %:

- spotrebiteľské úvery, ktoré spolu s existujúcim dlhom spotrebiteľa neprevyšujú jeho ročný čistý príjem,
- lízing s akontáciou aspoň 20 %, ktorý spolu s existujúcim dlhom neprevyšuje 1,5-násobok ročného príjmu.

³⁾ Limit sa vzťahuje iba na úvery na bývanie.

⁴⁾ Prvých 5 % je bez dodatočných podmienok, druhých 5 % je možné poskytnúť len pri splnení nasledujúcich dodatočných podmienok: úvery na bývanie poskytované klientom do 35 rokov s príjmom neprevyšujúcim 1,3-násobok priemernej mzdy a DTI pri týchto úveroch neprevyšuje hodnotu 9.

⁵⁾ Nad tento limit je možné poskytnúť 10 % nových úverov založených nehnuteľnosťou.

Ďalšie aktuálne platné nástroje politiky obozretnosti na makroúrovni, pokrývajúce najmä oblasť kapitálových požiadaviek, zobrazujú **Tabuľka 4** až **Tabuľka 6** v prílohe.

2.3 Možné použitie nástrojov politiky obozretnosti na makroúrovni v strednodobom horizonte

Oblasť poskytovania retailových úverov

Národná banka Slovenska implementovala viacero opatrení na strane poskytovania retailových úverov (opísané vyššie), ktorých cieľom je znížiť tvorbu rizík súvisiacich s nadmerným rastom na úverovom trhu. Aktuálne sa limity pri viacerých opatreniach postupne sprísňujú. V tejto fáze je potrebné monitorovať vývoj na úverovom trhu po účinnosti týchto opatrení.

Očakávaný vývoj miery proticyklického kapitálového vankúša v nasledujúcom štvrtroku

Úroveň referenčného ukazovateľa hlavného indikátora (Proticyklický smerovník) sa aktuálne nachádza **výrazne nad** schválenou úrovňou proticyklického kapitálového vankúša (1,5 % od 1. 8. 2019).

Napriek postupnému **zmierňovaniu relatívneho rastu úverov domácnostiam**, ako aj **zmierňovaniu rastu zadĺženosti** súkromného sektora v pomere k HDP, ostáva vývoj na trhu úverov **v pokročilej expanzívnej fáze**. Doterajšie prijaté opatrenia síce **zmiernili rast cyklických rizík**, avšak ich **kumulácia**

pokračovala. Od posledného rozhodnutia o zvýšení úrovne proticyklického kapitálového vankúša sa teda úroveň cyklických rizík **ďalej zvyšovala**, aj keď miernejším tempom. Prostredie výnimočne nízkych úrokových sadzieb v kombinácii s aktuálne extrémne nízkou mierou zlyhávania úverov prispievalo k príliš **optimistickému vnímaniu rizika** na strane dlžníkov aj veriteľov. Predpokladané **pokračovanie prehrievania ekonomiky** vrátane trhu bývania by malo aj v ďalšom období pôsobiť v smere nárastu finančného cyklu, a teda zvyšovať zraniteľnosť bánk a ich klientov v prípade jeho zmeny. Makrostresové testovanie potvrdilo **zvýšenú citlivosť bankového sektora** na zmenu ekonomického a finančného cyklu.

V ďalšom období bude pre úroveň proticyklického kapitálového vankúša dôležitý vývoj cyklických rizík v oblasti úverov, cien nehnuteľností a makroekonomických nerovnováh. V prípade pokračovania aktuálnych trendov bude Banková rada NBS zvažovať zvýšenie miery proticyklického kapitálového vankúša.

2.4 Rozhodnutia ECB týkajúce sa slovenského bankového sektora k príslušnému štvrtroku

K 24. 4. 2019 nebolo zo strany Európskej centrálnej banky vydané žiadne rozhodnutie v oblasti politiky obozretnosti na makroúrovni vo vzťahu k slovenskému bankovému sektoru.

3 Ciele politiky obozretnosti na makroúrovni

Ciele	Riziká	Reakcia NBS
Zmierňovanie a prevencia nadmerného úverového rastu	Rast zadlženosti domácností a podnikov, úverovanie podnikového sektora vrátane komerčných nehnuteľností, riziká vyplývajúce z makroekonomického vývoja doma a v zahraničí a z vývoja na finančných trhoch	<ul style="list-style-type: none"> · Aktivovaný proticyklický kapitálový vankúš (1,25 % do 31. 7. 2019, od 1. 8. 2019 1,5 %) · Opatrenia v oblasti obozretného poskytovania úverov na bývanie a spotrebiteľských úverov
Posilnenie odolnosti finančného systému	Udržateľnosť obchodných modelov, riziká makroekonomického vývoja doma a v zahraničí	<ul style="list-style-type: none"> · Implementovaný vankúš na zachovanie kapitálu vo výške 2,5 % · Aktivovaný proticyklický kapitálový vankúš (1,25 % do 31. 7. 2019, od 1. 8. 2019 1,5 %) · Zavedený vankúš pre O-SII a vankúš na krytie systémového rizika pre päť najväčších bánk · Opatrenia v oblasti obozretného poskytovania úverov na bývanie a spotrebiteľských úverov
Zmierňovanie a prevencia nadmerného nesúladu splatností v bilancii bánk a nízkej trhovej likvidity	Prehľbujúci sa nesúlad splatností aktív a pasív, rast dlhodobých aktív v dôsledku rastu úverov, rast podielu úverov ku vkladom	<ul style="list-style-type: none"> · Nový legislatívny rámec pre emitovanie krytých dlhopisov s možným pozitívnym dopadom na stabilné dlhodobé financovanie bánk
Limitovanie rizika priamej a nepriamej koncentrácie	Relatívne vysoká koncentrácia (časti) portfólia alebo vyššie vystavenie voči vlastnej skupine v niektorých inštitúciách alebo fondoch	<ul style="list-style-type: none"> · Zavedený O-SII vankúš a vankúš na krytie systémového rizika pre päť najväčších bánk z dôvodu ich systémovej významnosti
Limitovanie systémového dopadu nevhodne nastavených zámerov s cieľom znížiť morálny hazard	Existencia príliš veľkých bánk vzhľadom na globálnu/domácu ekonomiku, rastúca previazanosť finančných subjektov na finančných sprostredkovateľov, potenciálne uvoľnenie regulátornych pravidiel EÚ pre banky, ktoré sú dcérskymi spoločnosťami zahraničných bánk, a to v oblasti likvidity, kapitálu a majetkovej angažovanosti v rámci bankovej únie, riziká v nebankových sektoroch	<ul style="list-style-type: none"> · Zavedený vankúš pre O-SII a vankúš na krytie systémového rizika pre päť najväčších bánk · Zákony o úveroch na bývanie a o spotrebiteľských úveroch vyžadujú od finančných inštitúcií obozretnosť pri spolupráci s finančnými sprostredkovateľmi · Dohľad nad nebankovými spoločnosťami poskytujúcimi úvery · Od roku 2015 výrazne posilnené aj kompetencie a výkon dohľadu v oblasti ochrany finančného spotrebiteľa
Posilnenie odolnosti infraštruktúry finančného trhu	Funkčnosť platobných systémov, úroveň krytia krytých vkladov, vplyv digitálnych inovácií v oblasti finančných služieb na finančnú stabilitu	

Poznámky: Aktuálny význam cieľa pre finančnú stabilitu, legenda:

Vysoký Stredný Nízky

Príloha

Tabuľka 4 Aktuálne nastavenie kapitálových vankúšov platných pre SR

Makroprudenciálny nástroj	Hodnota	Poznámka
Vankúš na zachovanie kapitálu (§ 33b zákona o bankách)	2,5 %	
Miera proticyklického kapitálového vankúša (§ 33g zákona o bankách)	1,25 %	Ďalšie zvýšenie na 1,5 % účinné od 1. 8. 2019
Vankúš pre O-SII (§ 33d zákona o bankách) ¹	0,5 % až 1 %	
Vankúš na krytie systémového rizika (§ 33e zákona o bankách) ²	1 %	

Zdroj: NBS.

¹Vankúš pre O-SII je určený pre Československú obchodnú banku, a.s., Poštovú banku, a.s., Slovenskú sporiteľňu, a.s., Tatra banku, a.s. a Všeobecnú úverovú banku, a.s.

²Vankúš na krytie systémového rizika je určený pre Slovenskú sporiteľňu, a.s., Tatra banku, a.s. a Všeobecnú úverovú banku, a.s.

Tabuľka 5 Aktuálne nastavenie miery proticyklického kapitálového vankúša platnej pre zahraničné expozície (§ 33i a § 33j zákona o bankách) a výhľad ich vývoja v nasledujúcich štvrtrokoch

Krajina	30.6. 2018	30.9. 2018	31.12. 2018	31.3. 2019	30.6. 2019	30.9. 2019	31.12. 2019	31.3. 2020	30.6. 2020	Poznámka	
Krajiny EÚ	Česká rep.	0,5	1	1	1,25	1,25	1,5	1,5	1,75	1,75	↑ na 1,25 % od 1. 1. 2019, na 1,5 % od 1. 7. 2019 a na 1,75 % od 1. 1. 2020
	Bulharsko	0	0	0	0	0	0	0,5	0,5	1	↑ na 0,5 % od 1. 10. 2019 a na 1 % od 1. 4. 2020
	Dánsko	0	0	0	0,5	0,5	1	1	1	1	↑ na 0,5 % od 31. 3. 2019 a na 1 % od 30. 9. 2019
	Francúzsko	0	0	0	0	0	0,25	0,25	0,25	0,5	↑ na 0,25 % od 1. 7. 2019 a na 0,5 % od 2. 4. 2020
	Írsko	0	0	0	0	0	1	1	1	1	↑ na 1 % od 5. 7. 2019
	Litva	0	0	0,5	0,5	1	1	1	1	1	↑ na 1 % od 30. 6. 2019
	Luxembursko	0	0	0	0	0	0	0	0,25	0,25	↑ na 0,25 % od 1. 1. 2020
	Spoj. kráľ.	0,5	0,5	1	1	1	1	1	1	1	
	Švédsko	2	2	2	2	2	2,5	2,5	2,5	2,5	↑ na 2,5 % od 19. 9. 2019
Krajiny mimo EÚ	Island	1,25	1,25	1,25	1,25	1,75	1,75	1,75	1,75	1,75	↑ na 1,75 % od 15. 5. 2019
	Hongkong	1,875	1,875	1,875	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	↑ na 2,5 % od 1. 1. 2019
	Nórsko	2	2	2	2	2	2	2,5	2,5	2,5	↑ na 2,5 % od 31. 12. 2019

Zdroj: ESRB, BIS.

V tabuľke sú zobrazené iba krajiny, ktoré stanovili nenulovú úroveň miery proticyklického kapitálového vankúša.

Budúce hodnoty vychádzajú z aktuálne platných rozhodnutí, prostredníctvom dodatočných rozhodnutí sa však môžu zmeniť.

Tabuľka 6 Aktuálne nastavenie ďalších vankúšov a parametrov pre expozície voči zahraničným krajinám, ktoré platia aj pre slovenské banky

Krajina	Makroprudenciálny nástroj	Hodnota
Estónsko	Vankúš na krytie systémového rizika (§ 33f zákona o bankách)	1 %
Švédsko, Rumunsko	Riziková váha priradená expozíciám plne zabezpečeným hypotékami na nehnuteľný majetok určený na podnikanie – (čl. 124 nariadenia CRR)	100 %
Nórsko	Minimálna hodnota expozíciami váženej priemernej LGD pre všetky retailové expozície zabezpečené nehnuteľným majetkom určeným na bývanie, ktoré nevyužívajú záruky ústredných vlád (č. 164 nariadenia CRR)	20 %

Zdroj: NBS, ESRB.

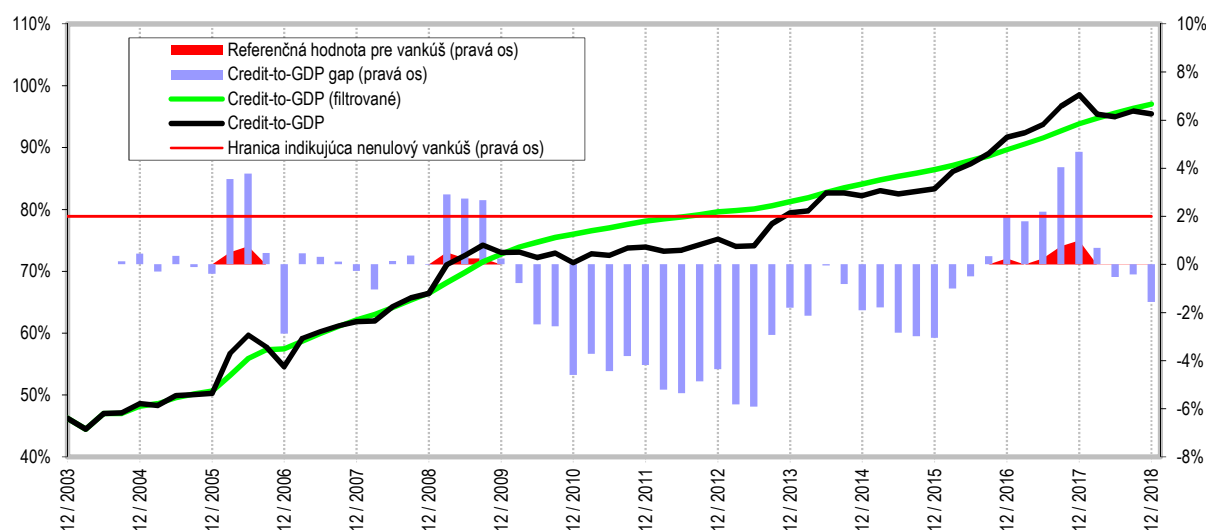
Tabuľka 7 Aktuálne platné makroprudenciálne opatrenia prijaté v iných krajinách EÚ, ktoré z dôvodu nízkej expozície neplatia pre slovenské banky

Krajina	Makroprudenciálny nástroj	Hodnota
Belgicko	Navýšenie rizikovej váhy pre retailové expozície zabezpečené belgickými rezidenčnými nehnuteľnosťami pre banky využívajúce prístup interných ratingov (čl. 458(2)(d)(vi) nariadenia CRR)	5 p. b. + 33 % priemernej rizikovej váhy
Fínsko	Minimálna hodnota priemernej rizikovej váhy pre expozície zabezpečené fínskymi nehnuteľnosťami pre banky využívajúce prístup interných ratingov (čl. 458(2)(d)(vi) nariadenia CRR)	15 %
Francúzsko	Limit na majetkovú angažovanosť voči vysoko zadlženým nefinančným francúzskym spoločnostiam pre globálne a lokálne systémovo významné banky (čl. 458(2)(d)(ii) nariadenia CRR) NBS v tejto súvislosti upozorňuje na systémové riziká spojené so zvýšeným využívaním pákového efektu veľkými nefinančnými korporáciami so sídlom vo Francúzsku⁷	5 % vlastných zdrojov
Švédsko	Minimálna hodnota priemernej rizikovej váhy pre retailové expozície voči švédskym klientom zabezpečené nehnuteľnosťami pre banky využívajúce prístup interných ratingov (čl. 458(2)(d)(vi) nariadenia CRR)	25 %

Zdroj: NBS, ESRB.

⁷ Upozornenie v súlade s Odporúčaním ESRB/2015/2.

Graf 1 Štandardizovaný credit-to-GDP gap

Zdroj: NBS, ŠÚ SR.

Poznámky:

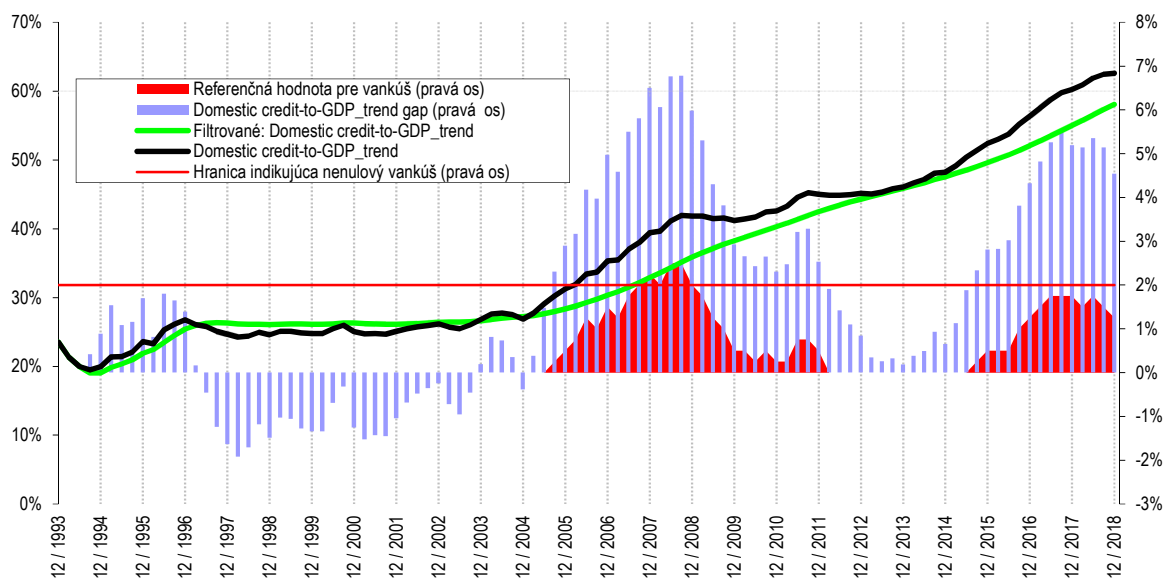
Štandardizovaný credit-to-GDP gap vychádza z celkového dlhu nefinančných podnikov a domácností.

Kalibrácia referenčnej hodnoty je v súlade s Odporúčaním ESRB/2014/1, príloha, časť II.

Hranica indikujúca nenulový proticyklický kapitálový vankúš a hodnoty „gapu“ sú zobrazené na pravej osi.

Údaje ukazovateľa štandardizovaný credit-to-GDP gap sa odlišujú od hodnôt v štvrtročnom komentári k politike obozretnosti na makroúrovni - január 2019 v dôsledku zakomponovania revidovaných údajov za dlh súkromného sektora.

Graf 2 Domestic credit-to-GDP_{trend} gap

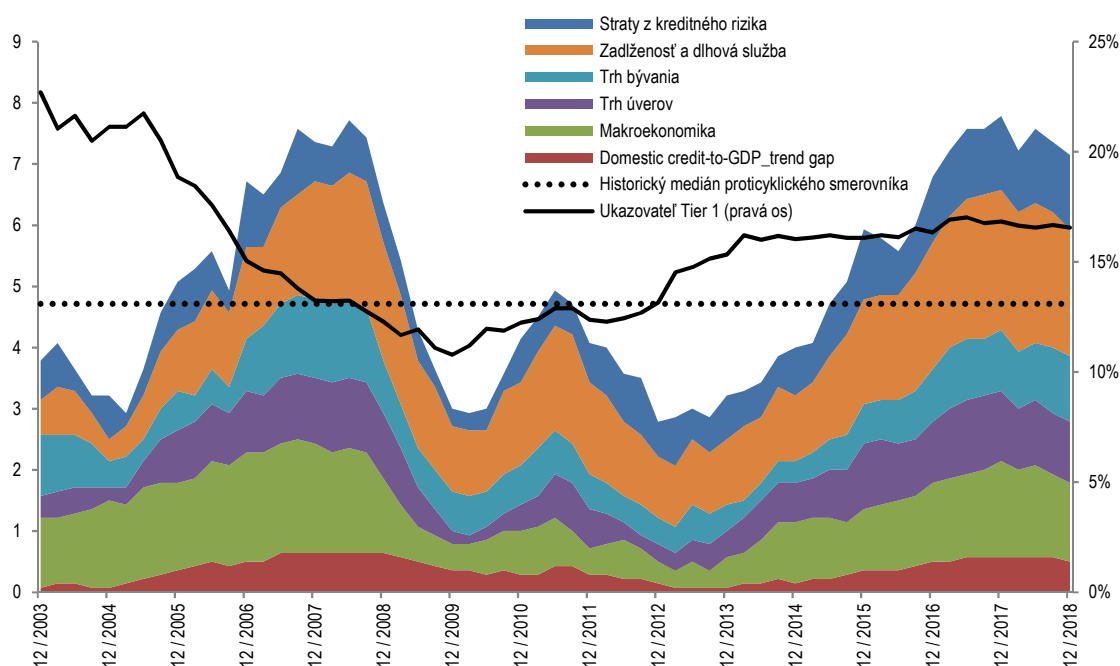
Zdroj: NBS, ŠÚ SR.

Poznámky:

Domestic credit-to-GDP_{trend} gap vychádza z úverov podnikom a domácnostiam poskytnutých domácim bankovým sektorom. Domestic credit-to-GDP_{trend} gap je vypočítaný podľa § 33g, odsek 2a zákona o bankách a v súlade s Odporúčaním ESRB/2014/1, časť B2.

Hranica indikujúca nenulový proticyklický kapitálový vankúš a hodnoty „gapu“ sú zobrazené na pravej osi.

Graf 3 Proticyklický smerovník

Zdroj: NBS, ŠÚ SR, CMN.

Poznámka: Ukazovateľ je vypočítaný v súlade s § 33g, odsek 1c, zákona o bankách a v súlade s Odporúčaním ESRB/2014/1, časti C a D.

Tabuľka 8 Úrovně referenčných ukazovateľov k 31. 12. 2018

Indikátor	Referenčná hodnota	Podiel dlhu na HDP	Odchýlka podielu dlhu na HDP od svojho dlhodobého trendu
Štandardizovaný Credit-to-GDP gap (Graf 1)	0,00 %	95,5 %	-1,57 %
Domestic credit-to-GDP _{trend} gap (Graf 2)	1,25 %	60,7 %	4,54 %
Proticyklický smerovník (Graf 3)	2,00 %		

Zdroj: NBS.

Poznámky: Tabuľka je zostavená na základe povinnosti vyplývajúcej z § 33g, odsek 2, zákona o bankách a v súlade s Odporúčaním ESRB/2014/1, príloha, časť II.

Štandardizovaný Credit-to-GDP gap zatiaľ nemá výpovednú hodnotu z hľadiska miery proticyklického kapitálového vankúša z dôvodu krátkosti časového radu. Zároveň sa jeho hodnoty odlišujú od hodnôt tohto ukazovateľa v štvrtročnom komentári k politike obozretnosti na makroúrovni - január 2019 v dôsledku zakomponovania revidovaných údajov za dlh súkromného sektora.